

EXPERIÈNCIA DE LLENGUA ORAL

TÍTOL: FILOSOFIA. QUÈ HI HA A DINS LA CAPSA?
EIX: Parlar per desenvolupar la metacognició

Centre: ESCOLA CAN PUIG
Adreça: c/Salvador Espriu, 19
Correu: b7005182@xtec.cat
Responsables activitat: Montse Martí, Maria Ros, Glòria Franquesa
Nivell: P4
Curs acadèmic: 2020-2021
Publicació: juny 2021

«Moltes vegades ens felicitem quan creiem que hem aconseguit que els nostres estudiants pensin millor, mentre que en realitat el que s'ha aconseguit és que pensin més de la mateixa manera sobre les qüestions que nosaltres hem pensat idènticament. El que s'ha aconseguit es refereix a la quantitat i al contingut de pensament, però no a la qualitat de pensament. No han de pensar més o pensar millor, han de pensar més i millor. (M. LIPMAN. *Pensamiento complejo y educación*, p. 247)

1. Context del centre i de l'aula:

L'escola Can Puig és una escola pública catalana i aconfessional, que es regeix per la normativa del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Imparteix els estudis del segon cicle d'EI (3-6 anys) i EP (6-12 anys).

En el nostre **PEC** ens definim com una escola: inclusiva, activa, coeducadora i no sexista, democràtica i plural, oberta i participativa, plurilingüe, oberta a les noves tecnologies de la informació i la comunicació, i respectuosa amb l'entorn i compromesa amb el medi ambient.

Des del punt de vista pedagògic, prioritzem les dinàmiques basades en el **treball cooperatiu**. Aquest recurs propi de l'escola inclusiva té com a finalitat atendre la diversitat de l'alumnat. A més a més, com a escola considerem fonamental funcionar a partir de dinàmiques de treball cooperatiu ja que quan ensenyem a cooperar ensenyem habilitats i actituds imprescindibles per viure i convida en una societat democràtica. Una altra tret identitari de la nostra escola és la **Filosofia**. De fet, l'activitat que presentem s'emmarca dins del Projecte Filosofia 3/18.

Fer filosofia a l'aula té com a objectiu reforçar les habilitats de pensament dels nostres alumnes, és a dir que pensin per ells mateixos, que explorin alternatives als seus punts de vista, que descobreixin els seus propis prejudicis i que trobin fonaments a les seves opinions, i tot a partir del diàleg.

La Filosofia es duu a terme en una sessió setmanal al llarg de tot el curs, a EI amb mig grup i en sessions de 30-35 min, i a EP amb tot el grup i en sessions de 45-50 minuts.

2. Producte comunicatiu: encàrrec que es va fer i gènere discursiu qual pertany:

Aquesta activitat pertany al gènere discursiu del **debat filosòfic**.

Té com a objectiu que els alumnes prenguin consciència dels seus propis raonaments, els verbalitzin, els justifiquin i els sàpiguen contrastar amb els raonaments dels altres.

3. L'activitat

Context/Nivell Educatiu: L'activitat que presentem s'ha dut a terme amb un grup de P4 de 23 alumnes. Existeix un % significatiu d'alumnat que no tenen el català com a llengua materna.

Àmbit Curricular: Educació en Valors.

Objectius Generals:

- Fomentar les habilitats del pensament a partir del diàleg, entenent el llenguatge com a eina per abraçar el món i expressar-lo.
- Ajudar els infants a pensar millor, per si mateixos i de manera raonada a partir de jocs, contes, obres d'art, curtmetratges, dinàmiques de grup...

Objectiu Específic:

- Enfortir la capacitat reflexiva i crítica mitjançant l'escolta activa i la participació curosa i significativa en els diàlegs (elaborant hipòtesis, argumentant opinions pròpies i contrastant-les amb les dels altres companys)

Desenvolupament de l'activitat:

1a sessió:

Preparació:

Quan els alumnes entren a l'aula s'adonen que és l'hora de la filosofia ja que es troben el racó muntat.

Es comença la sessió recordant que al Racó de Filosofia intentem enraonar (pensar bé el que volem dir, raonar-ho, escoltar bé el que diuen els nostres companys i decidir si hi estem d'acord o no). L'activitat dissenyada parteix d'una sessió anterior i comencem recordant el

que es va comentar i acordar a partir d'una petita acta que la mestra els llegeix.

Desenvolupament: QUÈ HI HA A DINS LA CAPSA?

Tots ens adonem que avui al racó hi tenim una capsa tancada. L'objectiu és fer hipòtesis i intentar endevinar què hi ha a dins.

La mestra demana als infants com podem saber què hi pot haver dins la capsa. La mestra proposa preguntes com: què creieu/creus que hi pot haver? Què us/t'ho fa pensar? Per què? Hi esteu d'acord? Així, els alumnes es van fixant en la mida i la forma de la capsa i van proposant possibles opcions, alhora que les van contrastant. Després la mestra els deixasospesar la capsa i moure-la (sentit de l'oïda) per poder precisar més les hipòtesis. Ara, les preguntes de la mestra són: Penseu/penses que hi ha el que havies pensat? Què és el que t'ha fet canviar d'idea?

Després la mestra els comenta que podran tocar l'objecte de dins la capsa (sentit del tacte) amb els ulls tancats i sense dir res fins que tothom ho hagifet.

Un cop tots han tocat l'objecte, la mestra els demana que, abans de dir el nom del que es pensen que és, expliquin les qualitats de l'objecte (mida, textura, forma... i fins i tot si poden arribar a imaginar-se el possible color). En aquests moments les preguntes són: Què us/et sembla què és? Què us/t'ho fa pensar?

Avaluació:

Fem una autoavaluació amb el giravolt (cara contenta, enfadada, avorrida, trista). Els infants van verbalitzant com s'han sentit al llarg de la sessió.

2a sessió:

La preparació és la mateixa de la sessió 1.

Desenvolupament:

Els infants tornen a trobar la capsa amb la poma. La mestra els comenta que aquesta poma no és una poma qualsevol, sinó que és la protagonista d'un conte.

En el racó hi ha el conte "Pim, pam, pum, poma" de la Teresa Duran.

Miren la portada i es plantegen preguntes com les següents: què hi veieu/veus? Què li passa a la poma? Què us/et sembla que pot passar en aquest conte? Hi esteu/estàs d'acord? Per què?

Després la mestra llegeix el títol i els pregunta: Aquest títol us/et dona alguna pista més del que pot passar en aquest conte?

La mestra explica el conte, aprofitant per anar fent més preguntes relacionades amb l'elaboració i el contrast d'hipòtesis.

Quan s'arriba al final del conte, la mestra demana als alumnes si algú en voltastar una mica o no i per què.

S'acaba la sessió fent una avaluació analògica a partir de 3 imatges diferents. Els alumnes hauran de verbalitzar com han viscut la sessió i amb quina imatge se senten més identificats i per què

4. Punts forts de l'activitat

- Les sessions de filosofia es duen a terme al llarg de tota l'escolaritat, des de P3 fins a 6è. Per tant, és un tipus de situació comunicativa que es proposa de manera sistemàtica a partir de diferents materials i en diversos formats. Els alumnes coneixen els components de la situació comunicativa per la qual es regeix. En aquest sentit, la participació oral i activa és la base del desenvolupament d'aquesta.
- L'alumne és el protagonista en tot moment del debat i de la reflexió que promou l'activitat. Els infants aprenen a justificar les seves opinions a partir de les pròpies experiències, d'escoltar les dels companys i de saber mostrar una actitud crítica constructiva.
- Els objectius d'aprenentatge fan referència a les competències lingüístiques d'oralitat, que es treballen al llarg de les diferents sessions.

5. Resultats

Els alumnes, al llarg de les sessions de filosofia, van aprendre a dialogar i a debatre. A partir d'una escolta activa participen i interactuen de manera reflexiva i constructiva en els diàlegs. Aprenen a saber compartir, defensar i justificar els seus raonaments i, al mateix temps, a tenir present els dels altres per anar construint coneixement de manera significativa i funcional.

6. Conclusions

Tenint en compte les 2 categories que hem valorat que podríem millorar (seqüència didàctica i avaluació), ens proposem:

- Fomentar més les preguntes inferencials i crítiques, tant per part del docent (que és qui fa el modelatge) com per part dels mateixos alumnes.
- Fer participar els alumnes en el disseny dels criteris d'avaluació.
- Usar dinàmiques diverses que permetin que els alumnes verbalitzin els aspectes més rellevants que s'han tractat al llarg de les sessions.
- Dissenyar instruments i eines que permetin l'autoavaluació i la coavaluació de les competències lingüístiques orals.

En aquest sentit, a CS han consensuat la rúbrica que adjuntem a continuació i que es pot aplicar per avaluar/coavaluar l'expressió oral en una sessió de filosofia.

COAVALEM L'EXPRESSIONÓ ORAL (sessions de filosofia)

<u>A qui s'avalua?</u>				
CONTINGUT	Les intervencions s'ajusten molt al tema tractat a la sessió. El discurs és molt ordenat i ben estructurat.	Les intervencions s'ajusten basant al tema tractat a la sessió. El discurs és força ordenat i estructurat.	Les intervencions s'ajusten poc al tema tractat a la sessió. El discurs és poc ordenat i estructurat.	Les intervencions no s'ajusten al tema tractat a la sessió. El discurs és desordenat i desestructurat.
PARLA	Parla amb molta claredat, bona pronunciació i molt bona entonació.	Parla amb claredat i bona entonació. La seva pronunciació és correcta.	Parla amb claredat. La seva entonació i pronunciació no sempre són correctes.	Parla amb poca claredat i no entona bé. La seva pronunciació és inadequada.
LÈXIC	Usa el vocabulari adequat. Fa aportacions pròpies i noves.	Usa el vocabulari apropiat.	Usa el vocabulari adequat, però té dubtes.	Utilitza un vocabulari poc adequat.
COMUNICACIÓ NOVERBAL	A l'hora de parlar, la postura i el gest són molt adequats. Expressa el sentit del missatge amb naturalitat.	La seva postura i gestos són adequats. Acompanya el missatge amb el seu cos.	Els seus gestos i postures són poc expressius.	No manté la postura i gestos propis d'una exposició oral.

7. Enllaços (web del centre, espai de difusió, correu de contacte...)

<https://agora.xtec.cat/ceip-canpuig/nivells/projectes-descola/tenim-la-paraula/>